

Olvásásfejlesztés, olvasásnépszerűsítés kisgyermekkoról kamaszkorig

Azzal kezdeném, hogy megosztanék pár dolgot, amelyek elindítottak azon az úton, hogy lassan 5 éve már, hogy a ráckevei Városi Könyvtár munkatársa lettem. Persze lehet úgy is nézni, hogy még csak 5 éve, de úgy gondolom, hogy ez idő alatt sok programot megvalósítottam a lehetőségeimhez képest.

2008 júniusában tettem ki a lábamat utoljára a főiskola kapuján, kezemben a diplomámmal, melyre két irány volt felírva. Az egyik az informatikus – könyvtáros, a másik a művelődésszervező szakma.

Én a művelődésszervező irányzatot céloztam meg magamnak, nagy rendezvényeken, kiállítások szervezésével. Az az igazság, hogy 80fővel kezdtük a csoportban a főiskolán és mire végeztünk húsz fő maradt ebből, rosszul hangzik, de senki nem akart könyvtáros lenni. Ez nem tudom minek tudható be, de talán a nem megfelelő tanárok lehettek. az okai.

A főiskola befejezése után hazaköltöztem régi otthonomba és nem ültem le a babérjaimra, azonnal elindultam munkát keresni. Az első, amit találtam rögtön könyvtárral kapcsolatos volt, egy iskolai könyvtárban kellett felvinnem az adatokat a Szikla programba. Akkoriban úgy gondoltam nem értek hozzá, de gyakorlatnak megfelel.

Már több hónapja végeztem a tankönyvek rendszerbe való felvételét, amikor összetalálkoztam egy gyermekkoromból ismert és kedvelt könyvtárossal. Beszédbe elegyedtünk és megtudtam, hogy felvétel van a helyi könyvtárban. A városi könyvtár éppen túl volt az igazgatóváltáson és a gyermekkönyvtáros pozícióra új embert kerestek.

Beadtam az önéletrajzot és egy hónap várakozás után felvettek. Nem tudom máshogy elmondani, egy olyan helyre, ami olyan kihalt volt, hogy a polcok recsegését is lehetett hallani. Egy árva lélek nem volt napokig a gyermekkönyvtárban. Próbáltam keresni a helyemet, a munkatársaim mindenben segítőkészek voltak, támogattak, de annyira kevesen voltunk és külön épületben hogy a munka technikai részében illetve megvalósításban nekem kellett kreatívnak lenni.

De szeretem a kihívást, így belevetettem magam a könyvtár fellendítésébe.

Az első programok és elindulás az úton

2008 szeptemberében kezdtem meg 4 órás, első hivatalos állásomat a Skarica Máté Városi Könyvtárban. Kezdetből rögtön jeleztem tagsági igényemet az MKE felé.

2009 óta tagja is vagyok a Magyar Könyvtárosok Egyesületének. Részt veszek a Könyvtáros napokon, találkozókön, amikor csak tehetem.

Gyermekkönyvtár:

Voltak olyan programtervek, amelyeket az előző gyermekkönyvtáros hagyott rám, így azt mindenképpen folytatni kellett. Az egyik ilyen program a kézműves foglalkozás volt, ami minden héten péntek délután zajlott a könyvtárban. Tudtam, hogy szeretem a gyerekeket, a kézügyességem is jó, így talán nagy baj nem lehet. Az első foglalkozásokon nem voltak túl sokan, de hónapról hónapra egyre többen lettünk. Hétről hétre rendszeresen figyeltem az aktuális évfordulókat, egy 15 percben beszélgetéssel kezdtünk minden pénteket, majd ahhoz kapcsolódóan alkotással

A gyerekek kezdtek megkedvelni, és én a 4órás munkaidő helyett 8órát töltöttem bent, hogy rendesen felkészüljek.

Meghirdettem életem első rajzpályázatát, melyre rengetegen jelentkeztek a helyi és környékbeli óvodákból, iskolákból. Egyszer több rendezvényt szerveztem és bonyolítottam le.

Időközben egy munkatárs visszatért hosszú szabadságából és ő egyre többet segített a gyermekfoglalkozásokban, programokban, nagy szaktudással rendelkezett és rendelkezik a mai napig, nagyon sokat tanultam tőle.

Túl voltam az első saját gyerektáboromon, amelyet én szerveztem, én intéztem, és a lebonyolításban is részt vettem.

A táborok programja minden évben nagyon sokszínű.

A kézműves tábor vezetője egy óvónő, aki hatalmas szeretettel fordul a nem egyszer 20-25fős gyerekcsapat felé. Délelőtt barkácsolunk, üvegfestés, szalvétatechnika, varrás, fonás, szövés, gyöngyözés, minden, amivel egy gyerek kézügyességét fejleszteni lehet.

A délutánok szabadtéri játékkal, kulturális programmal és egy mese megtanulásával zajlik, amelyet a tábor utolsó napján a szülők nagy örömeire adnak elő a gyerekek.

Attól függetlenül, hogy a csoportok vegyesek szoktak lenni, volt már hiperaktív, nyavalgós, szerény, visszahúzódó gyermek, testvérpár, német és francia, kisebbek és nagyobbak, elmondhatom, hogy még senki sem távozott ebből a táborból úgy, hogy ne kaptunk volna a végén hatalmas ölelést, puszikat, és hálát, amiért ilyen jól érezte magát.

2009. Radnóti emlékév, Péntek délutáni foglalkozás

2009. Kézműves Nyári Tábor: Látogatás a Könyvkötőnél és kézműves alkotások

2009. Grafitvarázs Tábor

Egyre több kapcsolatot alakítottam ki a helyi óvodákkal, iskolákkal. Ma is jó viszonyt ápolok a környékbeli intézmények vezetőivel, pedagógusaival.

A szülők is évről évre jobban megismertek, megkedveltek. Talán a második évben, amikor ott dolgoztam többen kérdezték, hogy van-e olyan lehetőség, a mi könyvtárunkban, amely kisebbeknek, akár babáknak szólna.

Sokat gondolkoztam, utánajártam a Baba – Olvasó programoknak, hogyan működnek, részt vettem a kecskeméti Baba – Olvasó konferencián is, ahol felépítettem magamban egy képet a programról.

2010-ben pedig elindítottam a Baba – Olvasó klubot, kezdetben nehézségekkel küzdöttem, megfelelő időpontot találni, mikor alszik a baba, melyik babát mi köti le. Eleinte lelkesen jöttek a kismamák majd újra csak két – három érdeklődő volt. De nem adtam fel.

Munkatársammal saját kezűleg készítettünk bábokat, először egyszerű filcfigurákat, azért hogy bábozzunk, meséket adjunk elő a piciknek.

Saját magam által írt meséket is adtam elő, úgy, hogy közben színeket, formákat tanítottam a kicsiknek. Sokat ismételtünk.

2010 októberében megrendeztük a Könyves vasárnap nevezetű programot. A programban családi rendezvényt hirdettem, arra számítva, hogy bővíthetem a Baba – klub létszámát.

A vártnál nagyobb érdeklődés volt szerencsére és sok új család tért be a könyvtárba. Tésztát festettünk, láncot készítettünk, rajzoltunk és alkottunk. A hangulat nagyon jól alakult és sokan meghagyták az elérhetőségüket, hogy csatlakozzanak a Baba – Olvasó programhoz.

A foglalkozás rendszeressé vált, kéthetente hirdettem. A bábozásból diavetítés lett, majd egyre többet foglalkoztunk a babák kézügyességével. Ezt is megszerették. Ahogy beiratkoztak egyre többet kölcsönöztek könyveket és ezt a foglalkozásnak megfelelően kéthetente cserélték.

A beiratkozott olvasók számával együtt a kölcsönzési statisztikám is növekedést kezdett mutatni.

Statisztika:

2009 március hónaptól dolgozom 8 órában a Skarica Máté Városi Könyvtárban, mint gyermekkönyvtáros, így a statisztikai adatokat ez alapján állítottam össze hiteles adatok alapján.

A város lakossága kb.9500 fő. Azt lehet mondani egy kis várossal van szó ebben az esetben, a könyvtár helyileg és az adott években jól frekvenciált helyen, a centrumban volt megtalálható. Könnyen megközelíthető volt mindenki számára, egyetlen negatív dolgot lehetne felhozni, hogy a Gyermekkönyvtár egy épületben volt a Városi Bírósággal, így gyakran félelmetes embereket lehetett látni a folyosókon. A gyermek részleget azonban rendszeresen díszítettük, széppé tettük, hogy a gyerekek szeressenek betérni hozzánk a különböző programokra.

Statisztikai adatok	2009	2010	2011 (átállás Szikla program használatára)
14 alatti olvasók személyes használata	4640	4157	3323
beiratkozott olvasók kölcsönzése	1968	1419	1850
kölcsönzött dokumentumok	5445	4014	5607
helyben használt dokumentumok	4201	2204	4671

Az első év végén véleményem szerint láthatóan nagy számban kölcsönöztek könyveket a 14 év alatti olvasók, 2010-ben az adatok alapján kissé visszaesett a forgalom, majd következett a Szikla programra való átállás, melyről akkoriban azt gondoltuk nehézségekkel fog járni, de az adatok alapján nem történt nagy változás.

A Szikla program talán még hitelesebb képet mutat egy könyvtár tényleges használatáról.

Rengeteg véleményt hallottam a Baba – Olvasó szolgálat működéséről. Ma már majdnem minden könyvtárban van ilyen vagy hasonló program. Sokan úgy vélik, ahogy telik az idő, elveszítjük ezeket az olvasókat. Bátran állíthatom, hogy nem, sőt minden gyermek számára más haszonnal járnak ezek a foglalkozások.

Az én kis csoportomban például rengeteg fiú volt. Eleinte 2, de aztán egyetlen lány tagja maradt a csapatnak. Érdekes volt megfigyelni, hogy melyik gyermek mit szeret. A mesét vagy a könyvet? A játékot vagy az alkotást?

Minden pici talált elfoglaltságot magának a könyvtárunkban. Természetesen ez annak is volt köszönhető, hogy fantasztikus anyukák jöttek hozzánk. Olyanok, akiknek számít, hogy okos, értelmes, fantáziadús gyermeke legyen, és jó közösségben lehessen.

Párhuzamosan a Baba –Olvasó Klub sikerével a péntek délutánokat is fejlesztettük. Benedek Elek születésének évfordulójára bábelőadást adtunk elő, a bábosok azokból a gyerekekből álltak, akik minden héten részt vettek a pénteki Tini Klub-on. Ez azt jelentette, hogy kb. 10 – 15 rendszeres résztvevője volt a foglalkozásnak. Ez pedig egy kis városban, ahol más helyszíneken illetve iskolákban is különböző rendezvényekkel, különórákkal várják a gyerekeket nagyon jó létszám.

2011 – ben lebonyolítottuk a gyermekkönyvtár legnagyobb létszámú rendezvényét.

Az éves rajzpályázatot már két korcsoportban, külön kellett indítani, annyi műalkotás érkezett az óvodásoktól és az iskolásoktól is. A Baba – Olvasó klub rendszeres tagokkal működött, sok mesekönyvet kölcsönöztek, a babák is cseperedtek, fejlődtek.

A Tini Klub létszáma változatlan volt, de volt olyan is, hogy 20 – 25 gyermek vett részt az alkotásokban. Ketten vártuk munkatársammal továbbra is gyermekeket és próbáltunk nem egyszer kétféle programmal készülni, több korosztálynak, kicsiknek és nagyoknak is.

Megrendeztük az első Halloween ünnepséget. Több mint 60 gyerek jött el. Egy angol tanárnő segítségével ügyességi játékokat, Halloween – kérdőívet, körjátékokat, kézműves foglalkozást és buli hangulatot varázsoltunk a könyvtárba. A nap végén a könyvtár zárása után egy órával, tánccal búcsúztunk egymástól.

A 2012 –es évről szándékosan nem írtam eddig és a statisztikában sem található meg. A könyvtár életében ugyanis rengeteg változás történt. Egy pályázat által (Széchenyi – terv) új épületet nyertünk. Ez azonban nem volt zökkenőmentes. Elsőként a Felnőtt Könyvtár épülete költözött április hónapban ideiglenes helyszínre. Rengeteg munkával járt, hiszen amíg költöztettük a felnőtt részleget, addig a gyermekkönyvtárnak üzemelnie kellett. Kevés emberrel nehezen megoldható volt, de kiviteleztük. Ugyanúgy zajlottak a rendezvények, a rajzpályázat, író – olvasó találkozó Paulovkin Boglárkával, Dr. Vida Ágnessel. A gyermektáborok három héten át, több mint 60fővel.

Elérkeztünk egy hatalmas fordulóponthoz. Átadták az új Skarica Máté Városi Könyvtárat. Természetesen üresen, így az áprilisi zárás után újabb bezárás következett. Július közepétől szeptember 13 – ig zajlott a költözés, amelyben a könyvtárosokon kívül néhány olvasó segédkezett.

Szívességből, vagy jó szándékból jöttek sokan könyvet pakolni, sorolni, takarítani.

2012. szeptember 13 – án nyitotta meg kapuit az új, tiszta, hatalmas városi könyvtár. Rengeteg programmal indítottunk, hogy újra bevonzzuk az olvasókat, hosszú kihagyás után.

2012. októberében, Ráckeven tartották meg sok év után a Könyvtárosok Szakmai napját. Úgy hiszem mindenki elégedetten távozott a hasznos előadások, és programok után. A ráckevei könyvtárosok saját készítésű süteményekkel várták a vendégeket.

Azóta több hónap telt el. Úgy érzem, hogy köszönetet kell mondanom, azért hogy részese lehettem egyrészt az új könyvtár létrejöttének, melyre sok évet vártak munkatársaim, kollégáim, akik már több évtizede dolgoznak ezért. A gyermekkönyvtár egy bírósági, kopott, omladozó épületből egy 110 m² –es helyszínre került, színpaddal, udvarral rendelkezünk, ahol máris vidámabban, jobb hangulatban képzel el az ember egy 20 – 25 fős gyermektábort. A gyermekkönyvtári rendezvények azóta is megfelelően zajlanak, nem egyszer 25 – 30 iskolás vesz részt a péntek délutáni foglalkozásokon. A Baba – Olvasó Klub tagjai azóta megnöttek, de továbbra is beiratkozott tagjai könyvtárunknak. Az óvodás csoportok, osztályok szinte minden héten könyvtári órákat tartanak nálunk. Rendszeres kiállítások vannak, melyekre szintén sok felső tagozatos osztály jön el. Ezekből az osztályokból sokan visszatérnek, hiszen szép környezetben szívesebben töltenek el időt a gyerekek akár csak tanulással, vagy beszélgetéssel, újság illetve könyvolvasással.

Azt gondolom, hogy talán az én személyem is oka annak, hogy sok gyermek tagja jelenleg a könyvtárnak. Sokan azért jönnek, hogy valaki meghallgassa, tanácsokkal lássa el őket. Vannak olyan olvasóim, akik az „én kezem” alatt nőttek fel. Kisfiúkból, kislányokból kamaszok lettek mára, de ugyanolyan szívesen vesznek részt a versenyeken, ahol az számít, hogy ki olvassa a legtöbb könyvet. Nem számít, hogy az elmúlt években egyre nagyobb teret kap az internet. Fontos hogy mindig türelemmel, szeretettel forduljunk a gyerekekhez. Természetesen sokat tanultam az évek alatt a határozottságról, önállóságról, hiszen a gyermek legjobban látja egy felnőtt hibáit, gyengepontjait.

Mindig szeretettel, de határozottan kell rávezetni a gyerekeket a könyvek, olvasás szeretetére, az odafigyelésre, az alkalmazkodásra.

Meg kell látni a rossz gyermekben is a jót, azonban, ha úgy adódik el kell engedni a kezét, hogy ne veszítsünk el másik 20 olvasót. A gyermekkönyvtár hangulatának a könyvtáros hangulatától függetlenül kell tükröznie a jó környezetet, azt hogy mindig szeretettel várják ott az embert.

Az elmúlt 4 – 5 év során nem csak a gyerekek tanultak tőlem, hanem én is tőlük.

A mese, könyvek által is közel kerülhetünk valakihez, anélkül, hogy ismernénk. A kezébe adunk valamit, ami lehet, hogy a további hozzáállását teljes mértékben megváltoztatja, vagy pozitív irányba tereli az olvasáshoz. Így még sokáig fontos maradhat, hogy olvassunk, könyvet vegyünk a kezünkbe, bővítsük memóriánkat és tudásunkat. Ezáltal fejlődik a gyermek és a felnőtt is.

Barbulszka Gabriella

Skarica Máté Városi Könyvtár

2300 Ráckeve, Kossuth L. u. 9.

Ráckeve, 2013. 06. 04.